

Každý rok přibývá lidí s alzheimerem či jinou formou demence, meziročně dokonce o tisíce

9.9.2026 - Viktorie Plívová | Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR

Poruchy orientace, ztráta pojmu o čase, problémy se zvládáním známých úkolů či změny nálad mohou signalizovat Alzheimerovu nemoc nebo jinou formu demence. Příčinou těchto obtíží jsou neurodegenerativní změny v mozku. VZP v současnosti eviduje více než 82 tisíc klientů léčených s některým typem demence, přičemž mezi pacienty výrazně převažují ženy, kterých je přibližně dvakrát více než mužů. Podle prognóz by počet lidí s demencí mohl v České republice do roku 2050 vzrůst až na 280 tisíc.

„Alzheimerovu chorobu lékaři diagnostikovali u 54 454 klientů VZP a jejich léčba stála téměř 1,8 miliardy korun. S jinou formou demence se pak léčí dalších 27 575 klientů,“ říká **Miroslav Jankůj**, náměstek ředitele VZP ČR pro zdravotní péči, a dodává: „Alzheimerova nemoc významně zasahuje do života nemocného i jeho nejbližšího okolí. Včasné odhalení onemocnění je klíčové nejen pro pacienta, ale také pro rodinu a další osoby, které se o něj starají. Přestože Alzheimerovu nemoc zatím nelze vyléčit, zahájení léčby v rané fázi může pomoci zachovat lepší kvalitu života a zpomalit postup nemoci i nástup dalších příznaků.“

Žen (54 908) se léčí s Alzheimerovou nemocí nebo jinou formou demence dvojnásob než mužů (27 121). Celkové náklady na léčbu těchto chorob vzrostly za 5 let o více než třetinu, z 1,8 miliardy korun v roce 2021 na loňské 3 miliardy korun.

Nejvíce klientů VZP se s alzheimerem nebo jinou formou demence léčilo ve věkových kategoriích starších 70 a 80 let věku. Jakákoliv jiná forma demence nebo přímo alzheimer se mohou objevit i v mladším věku, tedy před dosažením 65 let.

Pacienti s Alzheimerovou chorobou či jinou formou demence

Počet pacientů	Náklady v tis. Kč
2021 65 427	1 786 052
2022 69 381	1 965 941
2023 74 208	2 411 165
2024 77 925	2 931 298
2025 82 029	3 057 313

Rizika a příznaky

Demence postihuje více než 55 milionů lidí na celém světě, přičemž každé 3 sekundy se někde na světě objeví nový případ.

K rozvoji demence mohou přispívat různé rizikové faktory, například poranění hlavy, cukrovka, poruchy sluchu, vysoký krevní tlak nebo deprese. Významnou roli hraje také životní styl, zejména nedostatek pohybové aktivity, kouření, nadměrná konzumace alkoholu, nadváha či obezita a omezené sociální kontakty. Riziko mohou ovlivňovat i další okolnosti, jako je znečištěné ovzduší nebo nižší dosažené vzdělání. Svůj vliv mají rovněž věk, pohlaví a rodinná anamnéza.

Mezi první příznaky demence mohou patřit:

- Zapomínání věcí nebo nedávných událostí;
- Ztráta nebo založení věcí;
- Ztráta orientace při chůzi nebo řízení;
- Zmatenost, a to i na známých místech;
- Ztráta pojmu o čase;
- Potíže s řešením problémů nebo s rozhodováním;
- Problémy se sledováním konverzace nebo potíže s hledáním slov;
- Potíže s děláním známých úkolů;
- Špatné odhadování vzdálenosti.

S postupujícím onemocněním se mohou objevovat také změny nálady a chování. Lidé s demencí mohou častěji pociťovat úzkost, smutek nebo podrážděnost související se zhoršováním paměti.

Vyšetření na Alzheimerovu nemoc

V rámci preventivní prohlídky provádí všeobecný praktický lékař jednou za dva roky u pojištěnců ve věku od 65 do 80 let screening Alzheimerovy nemoci. Součástí vyšetření je tzv. Mini-Cog test, jehož výsledky lékař vyhodnotí a v případě potřeby navrhne další postup.

Pokud je výsledek Mini-Cog testu pozitivní i u pacienta bez zjevných příznaků, následuje podrobnější diagnostika prostřednictvím standardizovaného testu mentálních funkcí MMSE. Tento test se využívá také u osob s nově zachycenými projevy poruch kognitivních funkcí nebo u pacientů s již diagnostikovanou demencí, kteří jsou dlouhodobě sledováni.

Jestliže specialista potvrdí konkrétní diagnózu, například Alzheimerovu nemoc či jiný typ demence, přebírá pacienta do následné péče jeho registrující praktický lékař. Ten pravidelně hodnotí zdravotní stav i úroveň mentálních funkcí a podle možností zapojuje do hodnocení také rodinné příslušníky nebo pečující osoby.

Veškerá vyšetření indikovaná praktickým lékařem nebo specialistou jsou hrazena z veřejného zdravotního pojištění.

Viktorie Plívová

tisková mluvčí

<https://www.vzp.cz/o-nas/aktuality/kazdy-rok-pribyva-lidi-s-alzheimerem-ci-jinou-formou-demence-me-zirocne-dokonce-o-tisice>